

Ferda BESLİ: Libor ve Euribor faizleri düşerken ülkemizde ticari kredi faizleri hız kesse de artmaya devam ediyor ve basit faiz yüzde 52,2 oldu geçen hafta. Bu faizin üzerine yüzde 5 BSMV de eklendiğinde şirketlere basit faiz maliyeti yüzde 54,82, **bileşik faiz ise ki doğru olanı budur yüzde 67,2 olmaktadır.** (Üç ayda bir faiz ödendiği varsayımı ile. Eğer faizi aylık öder isek yüzde 71 olmaktadır ödediğimiz efektif faiz) Bu kadar yüksek faizi şirketlerin 2024 yılında ödemesi; düşük talep ve artan maliyetlerle oldukça zordur.

Muhtemelen 2022 yılında 3X'e çıkan faiz karşılama oranı 1.5X'e kadar düşecektir 2024 yılında. Faiz karşılama oranı, faaliyet gelirleri/net faiz giderleri formülü ile hesaplanmaktadır. 2024 yılında faaliyet gelirlerimizin yüzde 67'si faiz giderlerine gidecektir.

Ağustos ayında yüzde 5,9 olan 6 aylık Libor 15 Aralık 2023 tarihinde yüzde 5,65'e geriledi. Yine yüzde 4,13 olan 6 aylık Euribor ise 3,9'a geriledi. Görülüyor ki **yabancı para kredi kullanımında faizler gerilemeye başlamıştır.**

TCMB muhtemelen aralık ve ocakta toplamda 500 baz puan olmak üzere iki faiz artışı yapacaktır. Mayıs 2024 ayında enflasyonun yüzde 64 ile pik yapacağını düşünüyoruz. Haziran 2024'ten itibaren politika faizi önce yüzde 40'a yılsonunda yüzde 24'e gerileyecektir.

Bu gelişmelere paralel olarak da **yüzde 52 seviyesinde olan TL kredi faizi 2024 yılı başından itibaren kademeli olarak inecek ve Haziran 2024'te yüzde 40'lara, yılsonunda ise yüzde 25'lere gerileyecektir.** Dolar ve Euro borçlanma faizleri de LIBOR ve EURİBOR'da gerilemeye bağlı olarak 2024 yılında 75- 100 bps düşmesini beklemekteyiz.

Bu değerlendirmeden sonra nasıl bir borçlanma stratejisi izlemeliyiz. **İhracatçı ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan firmalar TCMB'nin sunduğu TL reeskont kredisi kullanımına devam etmelidir.** Ancak TL reeskont kredisi kullanılmıyor ise o zaman değişken faizli dolar ve Euro kredisi kullanılabilir. **Değişken diyorum çünkü bu FX kredilerin 2024 yılında faiz oranları gerileyecektir.** Zaten 2018 yılında 182 milyar dolar ile pik yapan **FX krediler sürekli azalmış ve Ekim 2023'ten itibaren tekrar artmaya başladığını görüyoruz.** Son iki ayda FX krediler 2 milyar dolar artmıştır.

TL krediler için ise önerimiz orta ve uzun vadeli kredi yüksek faizden kullanım yapmayıp maksimum 6 ay vadeli kredileri tercih etmeliyiz. TLREF bazlı kredilerde marjı düşürmeliyiz. **Yatırım kredilerinde FX krediler kullanır isek değişken faizli kullanmak ileride düşecek faizden yararlanmak için bir fırsat yaratabilir.** Tabii ki bu önerilerimiz ileride faizlerin hem TL hem de dolar, Euro faizlerinin düşeceği varsayımına dayanmakta olup dikkate alınmalıdır.

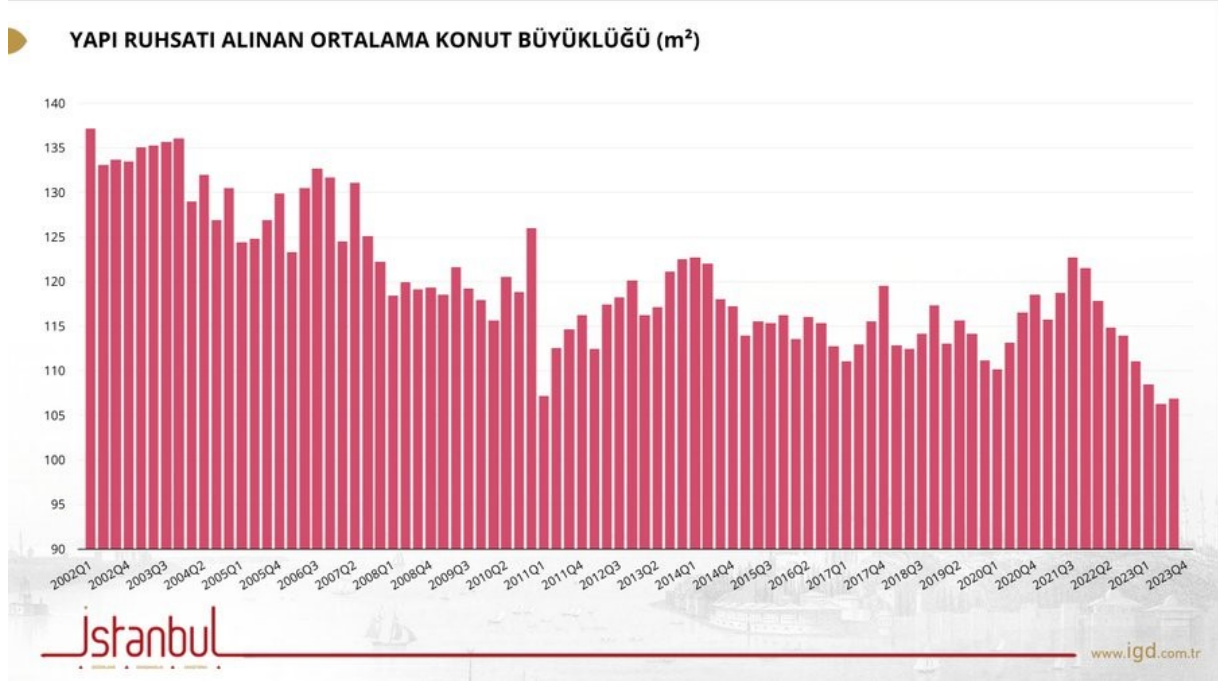
Sonuç olarak hem ülkemizde hem de dünya da enflasyon ile mücadele kapsamında artan faizlerin 2024 yılında düşüş trendine gireceği beklenmektedir. Bu trende uygun olarak faiz düşüşünden yararlanmak için yüksek sabit faiz yerine değişken faizli krediler kullanmak şirketlerin finansman yönetiminde daha iyi olacağını düşünmekteyiz.

TSKB, "Türkiye Yeşil Fonu" kurulması amacıyla Dünya Bankası'ndan 155 milyon tutarında "Yeşil Finans Projesi" kaynağı sağladığını duyurdu. Fon kaynağı, Hazine ve Maliye Bakanlığı garantisi ile Türkiye'de **yeşil ve yeşil dönüşüm sürecindeki firmalara** sermaye yatırımı sağlanması ve finansal sektörün çeşitlendirilmesi amacıyla temin edildi.

İş Bankası, International Finance Corporation (IFC) ve Green for Growth Fund (GGF) ile toplam 67 milyon dolar ve 75 milyon euro tutarında bir kredi anlaşması imzaladı. Söz konusu kredi;

yenilenebilir enerji, kaynak verimliliği ve enerji verimliliği finansmanı ile deprem bölgesinde bulunan bireyler, çiftçiler, mikro ve küçük işletmelerin finansmanında kullanılacak.

Yeni konutlar daha küçük inşa ediliyor. Son 21 yılda, konut büyüklüğünün ~%22 küçüldüğü görülüyor. Son dönemde yapımına başlanan konutlarda ortalama büyüklüğü brüt 105m².

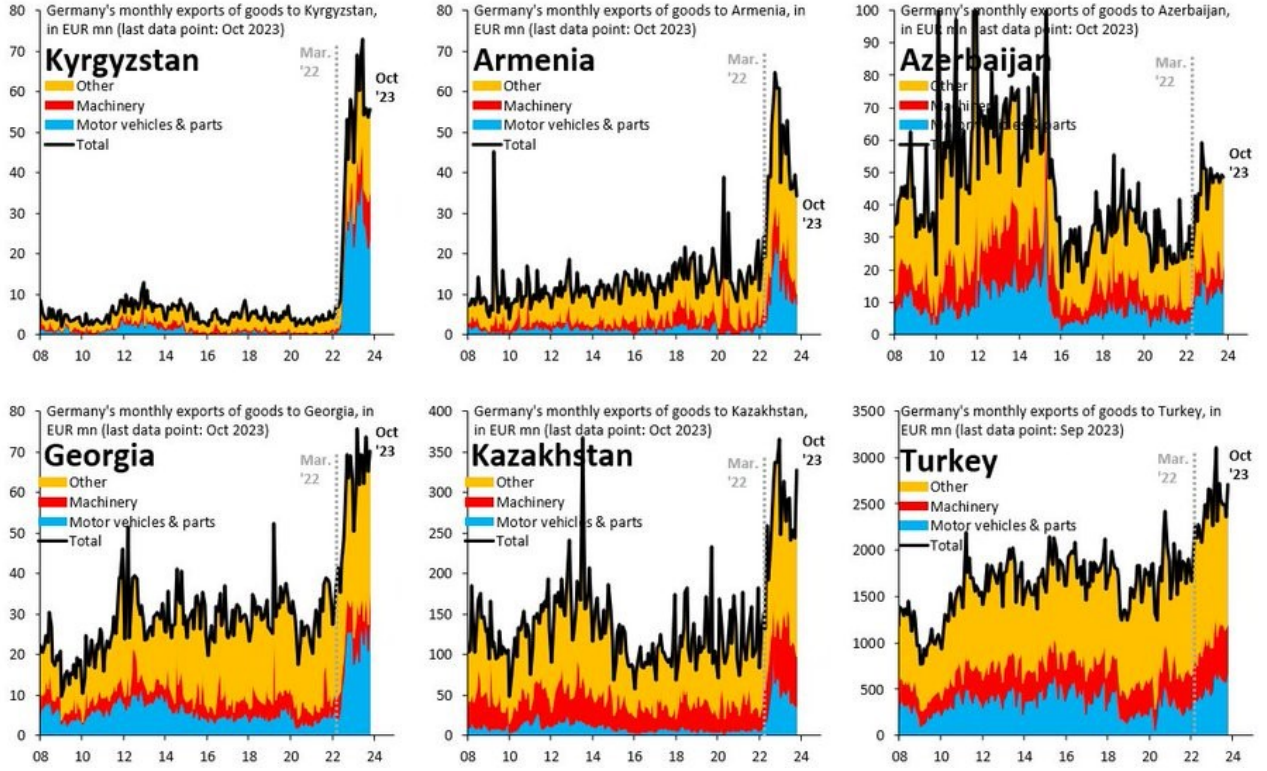

Satın alma gücü paritesi, ayrıntılı olarak tanımlanmış standart bir mal ve hizmet sepetinin farklı ülkelerdeki fiyat oranı olarak tanımlanıyor. Eurostat tarafından açıklanan satın alma gücü paritesine göre, kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) endeksi değeri, 27 Avrupa Birliği (AB) ülkesi ortalaması 100 iken, bu değer Türkiye için 67 oldu ve AB ortalamasının yüzde 33 altında kaldı. Avrupa'da kişi başına GSYH endeksi en yüksek ülke 256 ile Lüksemburg, en düşük ülke ise 34 ile Arnavutluk oldu.

Aynı bültende yer alan fiyat düzeyi endeksine göre de Türkiye'nin AB'ye kıyasla üçte bir daha ucuz olduğu belirlendi. AB ülkeleri genelinde 100 euro karşılığı satın alınan aynı mal ve hizmet sepetinin Türkiye'de 36 euro karşılığı TL ile satın alınabileceğini gösterdi.

TÜİK verilerine göre; sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ücretli çalışan sayısı, ekimde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,6 artış gösterdi. Buna karşın; çalışan sayıları sanayi sektöründe yüzde 0,6 azaldı, inşaat sektöründe yüzde 12,2 ve ticaret-hizmet sektöründe yüzde 2,7 arttı. Özetle çalışan sayısında artış sebebi inşaat sektörü oldu.

Robin Brooks: Almanya'nın otomobil ve parça ihracatı (mavi) Kırgızistan'a %5500, Kazakistan'a %720, Ermenistan'a %410, Gürcistan'a %330, Türkiye'ye %175 ve Azerbaycan'a %53 artış gösterdi. Bu ihracat artışı Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesinden sonra başladı, dolayısıyla bu malların Moskova'ya gideceği açık.

Sanko Holding Yönetim Kurulu Başkanı Adil Sani Konukoğlu, iş hayatında yenilikleri takip etmeyenlerin rekabetten kopacağına altını çizerek, “Rahmetli babamızın bize çok önemli bir öğüdü vardı. ‘İşletmesini yenilemeyenin, işletmesi sahibini yeniler’ derdi. Sürdürülebilirlik iş hayatında çok önemli, gerekli yenilikleri sağlayamaz işlerinizi buna göre dizayn edemezseniz yarışın gerisinde kalırsınız” dedi.

QNB Finansbank Genel Müdürü Ömür Tan, “2024’te Türk bankacılık sektöründe, enflasyon beklentileri paralelinde kredi büyümesi yüzde 35-40 olur” dedi. (Not: Enflasyon çok daha fazla olduğuna göre 2024 yılında da 2023 gibi krediler reel anlamda küçülecektir.

BYD Dolphin, 2024 yılında Avrupa’nın Satın Alınması En Mantıklı Otomobili ödülü olan AutoBest 2024’ün nihai kazananı olarak belirlendi.

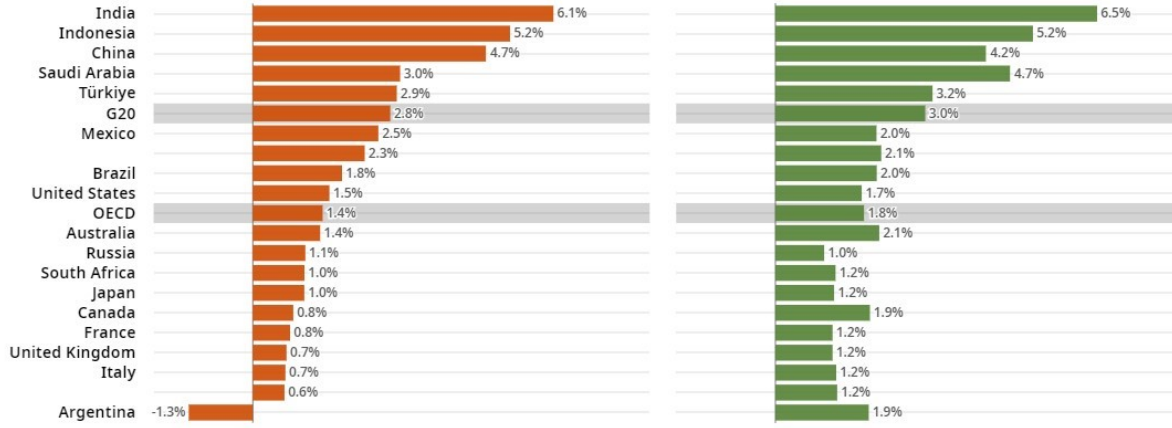
Türkiye 2024 ve 2025 büyüme öngörülerinde ön sıralarda yer alıyor:

GDP growth projections for 2024 and 2025

%, year-on-year

G20 economies

OECD countries

Source: OECD Economic Outlook, November 2023.

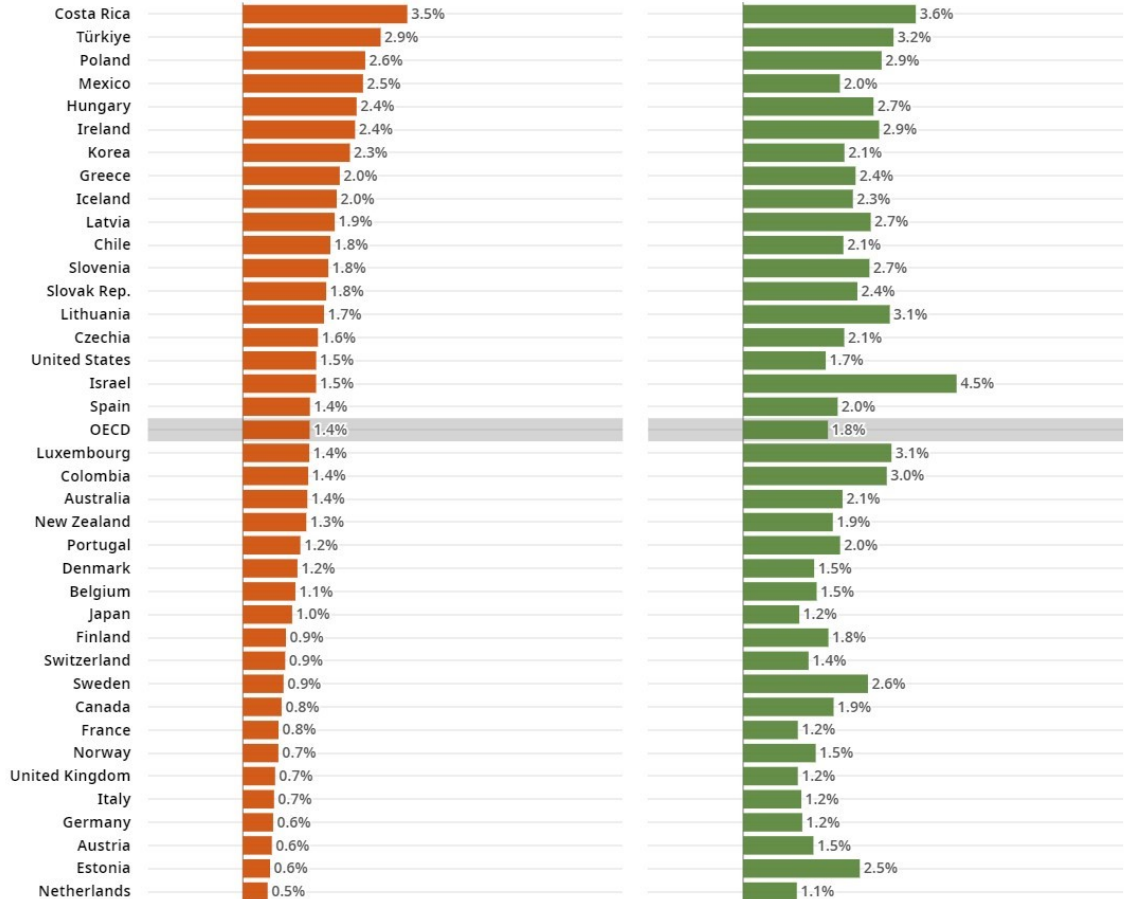

GDP growth projections for 2024 and 2025

%, year-on-year

G20 economies

OECD countries

Source: OECD Economic Outlook, November 2023.

Büyüme öngörülerinde ilk sırada yer alan ülkemizin adı “yaşam kalitesi” listelerinde yer almıyor:

Best Countries For Quality Of Life

Quality of Life Index(2023 Mid-Year)

	Luxembourg	200.1		Australia	165.7
	Netherlands	200.1		United Kingdom	164.2
	Iceland	191.1		Czech Republic	162.3
	Denmark	190.6		Croatia	161.6
	Finland	188.1		Lithuania	160.4
	Switzerland	185.8		Belgium	156.4
	Oman	184.8		Canada	156.4
	Austria	183.3		Ireland	153.2
	Norway	181.8		France	153.2
	Spain	177.7		Singapore	153.2
	Estonia	176.4		Latvia	152.6
	Germany	176.0		Saudi Arabia	150.7
	Japan	175.5		Slovakia	148.2
	Sweden	174.8		Israel	147.2
	UAE	173.8		Cyprus	146.5
	United States	173.0		Taiwan	144.9
	New Zealand	170.9		Italy	140.3
	Slovenia	169.3		Poland	139.6
	Qatar	166.6		South Korea	138.1
	Portugal	166.5		South Africa	136.9

Source: Numbeo

www.rankingroyals.com

RankingRoyals

İşletmenizde nakit kültürünü ilerletmek için yapmanız gereken beş şey:

1. CEO Hizalaması

Eğer CEO'nuz nakit akışını umursamıyorsa, işletmenin ilgilenmesini asla sağlayamazsınız. CEO'nun her kararda nakit akışı etkilerini dikkate alma konusunda aktif olması gerekir.

2. Finans Liderliği İletişimi:

- "Evet yatırım planı harika ve geri ödemesi iyi. Ancak projeyi riske atmadan nakit akışlarının zamanlamasını daha da iyileştirmenin bir yolunu bulmanız gerekiyor"
- "Yeni işi kazanmakla harika iş çıkardın, ama %30 peşinat ödemelerini sağlayamaz mıydın?"
- "Ödeme koşullarını 45 güne çıkardığınız için teşekkür ederiz, bu süreyi 15 gün daha artırmak için ne gerekir?"

İş ekiplerinin yaptıkları her işte "Nakit Akış Ne Olacak?" sorusunu sormaları gerekir.

Çoğu işletme, yatırım getirisi hesaplamalarını FAVÖK veya eşdeğer bir kâr ölçüsüne göre yapar. Çoğu işletme olmayın. Bir nakit ölçüsü kullanın

3. Masaya Önce Nakit Akışını Koyun:

Tedarik, Operasyon, Satış vb. işletmedeki her fonksiyonunun, kendine özel net nakit akış hedeflerine sahip olduğundan emin olun. Daha sonra bunun yıllık performans prim planına dahil edildiğinden emin olun. Para elbette insanları motive eder. Ama dahası... Bonus planına dahil ettiğiniz ölçümler, işletmeye gerçekte neyin önemli olduğunun sinyalini verir. İşletmeler genellikle çok fazla KPI ile çok gürültülü olabilir.

4. İlerledikçe Eğitin

İnsanların nakit akışını anlamalarına yardımcı olun. Neden önemlidir, hisse senedi fiyatıyla nasıl bağlantılıdır, işletme sermayesi nasıl çalışır vb. Finans fonksiyonunun işletmeyi eğitmek için bu sorumluluğu alması gerekir.

5. Daha Küçük Bir Tabaktan Yiyin

Daha küçük tabak kullanırsanız daha az yemek yeme eğiliminde olursunuz. Yönetim ekiplerinin yemek yiyebilecekleri (harçayabilecekleri) daha küçük bir nakit bakiyesine (tabak) sahip olduğundan emin olun.